

Ἑλεύθερη πληροφόρηση

ΔΕΛΤΙΟ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ
ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΙΔΡΥΤΗΣ: Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
Ἀριθμός φύλλου 328

Μάιος 2013

† Ὁ Μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος Νικόδημος (β)

Ἐνα χρόνο περίπου κάθισε ὁ π. Νικόδημος Γκατζιρούλης κοντά στὸν Ἀρχιεπίσκοπο τῶν ἀποστολικῶν ὁρατισμῶν, τὸν Ἱερώνυμο, στενός συνεργάτης καὶ βοηθός στό δύσκολο ἔργο του. Ἡ διακονία του αὐτὴ τὸν ἱκανοποιοῦσε καὶ τὸν πλήρωνε. Ὅμως ἡ Χάρη τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀνοιγε νέους ὀρίζοντες διακονίας καὶ ποιμαντικῆς. Τοῦ προτάθηκε ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο νὰ γίνεи μητροπολίτης στὴ μητρόπολη Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος. Ἐκεῖνος ἀρνήθηκε καὶ ἀντιστάθηκε στὴν πρόταση αὐτή. Τό θέμα πῆγε στὴ

Σύνοδο. Ἡ Σύνοδος ἐξέφρασε καί ἐκείνη τή θέλησή της γιά τήν τοποθέτησή του στή μητρόπολη αὐτή καί ἄσκησε τή δική της πίεση γιά τήν εὐόδωση τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς (Λεπτομέρειες γύρω ἀπό τήν ἐκλογή του δεῖτε στό ἄρθρο πού ἀκολουθεῖ). Ἔτσι στίς 8-4-1968 ὁ π. Νικόδημος ἐξελέγη μητροπολίτης Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος. Τήν Κυριακή τῶν Βαΐων 14-4-1968 τελέσθηκε ἡ χειροτονία του σέ ἐπίσκοπο στόν μητροπολιτικό ναό τῶν Ἀθηνῶν.

Μόνο μερικές φτωχές πινελιές μπορούμε νά βάλουμε γιά νά περιγράψουμε τό ὅλο ποιμαντικό καί πνευματικό ἔργο πού ἄσκησε στή μεγάλη αὐτή μητρόπολη πού τοποθετήθηκε.

Ἕνα πρῶτο θέμα πού τόν ἀπασχόλησε ἦταν ἡ οἰκιστική ἐκκρηξη σέ πολλά σημεῖα τῆς μητροπόλεώς του. Νέοι μεγάλοι οἰκισμοί ξεπρόβαλλαν μέ πολύ γρήγορο ρυθμό, μέ αὐθαίρετα σπίτια, ἄναρχα κτισμένα χωρίς καμιά πρόβλεψη γιά Ναό. Μεριμνά του συνεχῆς ἦταν νά βρῖσκει γρήγορα σέ ὅλες αὐτές τίς περιοχές τόπο γιά Ἐκκλησία. Ἔστηνε στήν ἀρχή μιὰ ἀπλή ξύλινη Ἐκκλησία. Προσπαθοῦσε νά τή λειτουργεῖ κάθε Κυριακή. Ὁ κόσμος ἄρχιζε νά μαζεύεται καί ἀναλάμβανε μέ ἐνθουσιασμό τό ἔργο τῆς ἀνέγερσης. Μέσα στά ἕξι χρόνια θεμε-

λίωσε 35 Ἐκκλησίες. Ἀρκετές μπόρεσε καί τίς ὀλοκλήρωσε. Μίλαγε πάντα μέ συγκίνηση γιά τήν ἐθελοντική προσφορά τῶν πιστῶν γιά τήν οἰκοδόμηση μιᾶς Ἐκκλησίας. Γιά τόν ἐνθουσιασμό ἀπλῶν καί φτωχῶν ἀνθρώπων ὅτι μέ τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ θά ὀλοκληρώσουν τό ἔργο τους. Γιά τίς ἐρανικές ἐπιτροπές καί τίς ἐκστρατεῖες πού ξεκίναγαν γιά νά συλλέξουν τά ἀναγκαῖα ποσά πού χρειαζόταν προκειμένου νά ὀλοκληρωθοῦν διάφορες φάσεις τοῦ κάθε ἔργου. Γιά τή θερμή συμμετοχή τῶν ἀνθρώπων στήν οἰκονομική ἐνίσχυση τῆς ὅλης προσπάθειας, ὥστε νά ἀποκτήσουν τήν ἐνορία τους. Στίς Ἐκκλησίες πού ἔκτισε χρησιμοποίησε νέους ἀρχιτέκτονες, πού νά μήν ἐξαντλοῦνται στά στερεότυπα δύο ἢ τριῶν τύπων ναῶν πού ἐπικρατοῦσαν τήν ἐποχή ἐκείνη. Μέ τόν τρόπο αὐτό δημιουργήθηκαν ὁμορφοί καί λειτουργικοί ναοί, πού ἔχουν τή δική τους ξεχωριστή ταυτότητα.

Γενικά, ἔδωσε καί σέ ἄλλους νέους ἀνθρώπους καί καλλιτέχνες -ἁγιογράφους, μαρμαρογλύπτες, ψάλτες κ.ἄ.- εὐκαιρίες νά δημιουργήσουν καί νά προχωρήσουν.

Κάτι πού θεώρησε σημαντικό: νά διερευνήσῃ ἀπό τήν πρώτη στιγμή τίς συγκεκριμένες ἀνάγκες καί τό ἀνθρώπινο δυναμικό

πού διακονοῦσε τό λαό. Κινήθηκε ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς μητροπόλεώς του γιά νά γνωρίσει ἀπό κοντά τούς ἱερεῖς του καί νά ἔρθει σέ ἐπαφή μέ τά προβλήματα τῆς κάθε ἐνορίας. Ἐπρεπε νά γνωρίζει τόσο τίς δυνατότητες πού εἶχε τό ἱερατεῖο ὅσο καί τίς ποιμαντικές ἀνάγκες κάθε ἐνορίας, γιά νά ἐνισχύει τό ἔργο ὅπου μποροῦσε καί ὅπου αὐτό ἦταν ἀναγκαῖο.

Τόλμησε, ἐπίσης, νά κάνει τήν κάθαρση στό ἱερατεῖο του. Ὅχι ἀνεξέταστα καί ἐπιπόλαια ἀλλά ἐκεῖ πού τά στοιχεῖα ἦταν ἀδιάσειστα καί ὁ σκανδαλισμός τῶν πιστῶν προφανής. Δέν δίσταζε νά στείλει τούς ἱερεῖς αὐτούς στό συνοδικό δικαστήριο, πού σέ πολλές περιπτώσεις τούς καθαιροῦσε ἀπό τήν ἱερωσύνη.

Μερίμνά του συνεχῆς ἦταν, ἐπίσης, ἡ ἐπ' ἀνδρωση τῆς μητροπόλεώς του μέ ἱερεῖς εὐλαβεῖς καί ἱκανούς νά ποιμάνουν τά λογικά πρόβατα τοῦ Χριστοῦ. Καθόλου εὐκόλο ἔργο αὐτό. Τό νά ἀγρεύσει ἕνας ἐπίσκοπος ψυχές ἀγαθές πού ποθοῦν νά διακονήσουν τό ἱερό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας καί τό νά μεριμνᾷ συνέχεια γι' αὐτούς καί νά τούς στηρίζει νά συνεχίζουν τό ἔργο τους, εἴτε εἶναι ἔγγαμοι αὐτοί εἴτε ἄγαμοι, δέν εἶναι καθόλου εὐκολη ὑπόθεση. Παραμένει ὁμως ἕνα ἀπό τά

βασικότερα ἔργα ἐνός ἐπισκόπου. Καί ὁ Ἀττικῆς Νικόδημος τό εἶχε βάλει αὐτό τό ἔργο σέ προτεραιότητα. Εἰδικά τά χρόνια αὐτά κατανόησε ὁ ἐπίσκοπός μας τήν ἀνάγκη οἱ ἄγαμοι κληρικοί νά ἀπαρτίζουν μιά πνευματική οἰκογένεια, νά ζοῦν μαζί, νά ἀλληλοενισχύονται καί νά ἀλληλοτροφοδοτοῦνται. Στή μητρόπολή του εἶχε κοντά του ἀρκετούς ἀγάμους κληρικούς, πού συγκροτοῦσαν μιά ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα καί συγχρόνως προσέφεραν μέ ἀγάπη τή διακονία τους στό λαό τοῦ Θεοῦ.

Κάτι πού τόν συνεῖχε ὅλη αὐτή τήν περίοδο ἦταν ἡ οἰκοδομή τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ὁ εὐαγγελισμός τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀναγγελία τοῦ χαρμοσύνου μηνύματος τῆς σωτηρίας στά πιστά μέλη τῆς Ἐκκλησίας. Γιά τό λόγο αὐτό ἔδινε μεγάλη βαρύτητα στό κήρυγμα. Ὁ ἴδιος πάντα κήρυττε. Σέ ὅποιαδήποτε πνευματική εὐκαιρία μιλοῦσε. Ὅποιαδήποτε ποιμαντική εὐκαιρία τήν ξεκινοῦσε καί τήν ὀλοκληρῶνε βάζοντας μπροστά τό λόγο τοῦ Θεοῦ. Σέ πανηγύρια φρόντιζε νά κάνει ἕνα ὀλιγόλεπτο κήρυγμα (πέντε μέ ἕξι λεπτά) στήν πλατεία τῆς πόλεως ἢ κωμοπόλεως, κατά τή διάρκεια συνήθως τῆς λιτανείας, γιά νά παρευρίσκονται πλήθη λαοῦ καί νά στέλνει

τό δικό του σύντομο μήνυμα. Σέ ἐπισκέψεις σέ σχολεία μίλαγε στά παιδιά μέ γλαφυρό τρόπο πού τράβαγε τήν προσοχή τους. «Ἄν κάποιος δέν ἀκούσει τό λόγο τοῦ Θεοῦ πῶς θά πιστέψει; Πῶς θά μπεῖ στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας γιά νά σωθεῖ;» Αὐτές οἱ σκέψεις τόν παρακινοῦσαν συνεχῶς γιά νά ἐκπληρώσει τό χρέος τῆς προσφορᾶς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Κατανοοῦσε, ἐπίσης, ὅτι πρέπει νά ὑπάρξουν καί ἄλλοι κήρυκες, γιά νά σπέρνεται ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ παντοῦ. Γι' αὐτό, ἐκπαίδευε νέους κληρικούς στήν Ὁμιλητική. Καί ἐπειδή τό εὐαγγελικό μήνυμα ἔπρεπε νά φτάσει παντοῦ, ἀκόμα καί στά παιδιά, ὀργάνωνε τό ἔργο τῆς κατηχήσεως, ὅπου νέοι, μέ ἐνθουσιασμό καί ὄρεξη, μετέδιδαν τό λόγο τοῦ Θεοῦ στίς τρυφερές ψυχές τῶν παιδιῶν. Ἡ μέριμνά του, λοιπόν, γιά τό κήρυγμα καί τήν κατήχηση ἦταν συνεχής.

Δέν πρέπει νά παραλείψουμε καί τήν ἀγάπη πού ἔδειξε στά μοναστήρια του. Στεκόταν πάντα μέ σεβασμό καί διακριτικότητα μπροστά στίς ψυχές αὐτές πού ἄφησαν τά πάντα γιά νά ἀκολουθήσουν τόν Κύριο. Ὅταν εἰσερχόταν σέ ἕνα μοναστήρι, αἰσθανόταν ὅτι βρισκόταν στά νερά του, στό περιβάλλον τῆς προσευχῆς καί τοῦ πνευματικοῦ ἀ-

γώνα. Αὐτό τόν ἔκανε νά νιώθει στό χῶρο αὐτό ἄνετα, νά παίρνει δύναμη ἀπό τό ταπεινό μοναχικό φρόνημα καί νά δίνει αὐθόρμητα ἀπό τήν περιουσία τῆς καρδιάς του. Ἡ ἐπικοινωνία του μέ τίς μοναχικές ἀδελφότητες ἦταν σέ ἕνα ἐπίπεδο ἀπλότητας καί γνήσιας ἐν Χριστῷ ἐπικοινωνίας. Καί ὁ λόγος του «ἅλατι ἡρτυμένος». Συνήθιζε πάντα νά λέγει λίγα λόγια οἰκοδομῆς μέ ταπείνωση καί ἀπλότητα καί σεβασμό στόν πνευματικό ἀγώνα τῶν μοναχῶν. Αἰσθανόταν τήν ἀνάγκη νά ἀναζωπυρώνει τόν ἀρχικό ἐνθουσιασμό γιά ὁλοκληρωτική ἀφιέρωση, προσευχή καί πνευματικό ἀγώνα τῶν μοναχῶν καί νά ἐνισχύει στήν σταυρική πορεία τους. Διοργάνωνε καί ἀγρυπνίες στίς ὁποῖες συμμετείχαν ὅλα τά μοναστήρια. Οἱ εὐκαιρίες αὐτές, πέρα ἀπό εὐκαιρίες προσευχῆς, ἦταν καί εὐκαιρίες νά ἔλθουν σέ μιά ἐπικοινωνία καί ἐγγύτητα οἱ μοναστικές ἀδελφότητες. Τίς ὁμιλίες του σέ αὐτές τίς ἀγρυπνίες τίς συνέλεξε στό βιβλίο του «Καταφιλήσω».

Γιά τήν ὀργάνωση τῆς φιλανθρωπίας ἀπό τήν ἀρχή κατανόησε ὅτι ὑπῆρχε ἀνάγκη γιά ἕναν ἐπιτελικό σχεδιασμό. Προσπάθησε καί βρῆκε κάποια πρόσωπα γυναικῶν πού ἐπιφορτίστηκαν μέ τό ἔργο τῆς ἐκπαίδευσης

τῶν κυριῶν τῶν φιλοπτῶχων ταμείων τῶν ἐνορικῶν. Ἔτσι, τὰ ἐπί μέρους φιλόπτωχα ταμεία τῶν ἐνορικῶν μέ μεθοδικότητα ἄρχισαν νά ἐκτελοῦν τό ἔργο τῆς ὑλικῆς συμπαράστασης στούς φτωχοὺς ἀδελφούς. Ἕνα πρόβλημα πού προέκυψε στήν ὀργάνωση τῆς φιλανθρωπίας ὀφειλόταν στό μεγάλο μέγεθος τῆς μητροπόλεως πού ἀνάγκαζε τόν ἐπίσκοπό μας νά ὀργανώνει τήν φιλανθρωπία σέ τρεῖς παράλληλους κλάδους (Κηφισιά, Μεσόγεια, καί Δυτική Ἀττική).

Μεγάλη ἦταν ἡ μέριμνά του καί γιά τήν ἀνέγερση ἰδρυμάτων γιά παιδιά ὀρφανά (ἢ χωρισμένων γονιῶν) καί γηροκομείων. Βρῆκε μιά προσπάθεια στό μοναστήρι στό Λύρειο Ἰδρυμα, πού τήν ἐνίσχυσε. Ξεκίνησε, ἐπίσης, καί τή λειτουργία δύο ἄλλων ἰδρυμάτων γιά παιδιά, στή Μονή Εὐαγγελισμοῦ Νέας Μάκρης καί τό Φιλιππίδειο Ἰδρυμα στήν Κηφισιά. Ἡ μέριμνά του γιά τήν εὐρυθμὴ λειτουργία τῶν ἰδρυμάτων αὐτῶν ἦταν συνεχῆς. Ἀναγνωρίζοντας τήν ἀνάγκη γιά οἰκονομική στήριξη αὐτῶν τῶν ἰδρυμάτων προσπαθοῦσε, μέ τήν ἀρχή τῶν συγκοινωνούντων δοχείων στά οἰκονομικά τῆς μητροπόλεως, διοχετεύοντας χρηματικά ποσά ἀπὸ διάφορα προσκυνήματα τῆς ἐπαρχίας του, νά τὰ

ἐνισχύει. Ἐγκαινίασε, ἐπίσης, καί ἓνα γηροκομεῖο στήν Μονή Φανερωμένης τῆς Σαλαμίνας.

Ἐκεῖνο πού πραγματικά τόν κούραζε στήν ἐπισκοπικὴ διακονία του, ἐκεῖνο πού θεωροῦσε ὡς χαμένο πραγματικά χρόνο ἦταν ὅλες αὐτές οἱ ἐπικοινωνίες πού ἀναγκαζόταν, λόγῳ τοῦ ἀξιώματός του, νά ἔχει μέ διάφορους παράγοντες τῆς πολιτείας ἢ καί μέ διάφορα ἄλλα πρόσωπα πού τόν ἐπισκέπτονταν γιά ἀλλότριους λόγους καί ὄχι γιά θέματα πού ἀφοροῦσαν τήν σωστή λειτουργία τῶν ἐνορικῶν τῆς μητροπολιτικῆς του περιφέρειας. Αἰσθανόταν ὅτι ἔχανε πολύτιμο χρόνο, τόν ὁποῖο προτιμοῦσε νά τόν δώσει γιά τό ἔργο τῆς ποιμαντικῆς καί τῆς διακονίας τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Ὅλα τὰ παραπάνω εἶναι λίγα μόνο λόγια γιά τό πολὺπλευρο ἔργο πού ἐπιχείρησε νά κάνει στή μητρόπολη Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος. Οἱ κοντινοὶ τοῦ ἀνθρώποι, οἱ συνεργάτες του, ἀλλὰ καί ὁ λαός, πού ἔβλεπε αὐτό πού γινόταν καί γευόταν τόν γλυκό καρπὸ τῆς ἐπισκοπικῆς διακονίας του, μποροῦν νά ποῦν πολλά γεγονότα καί πολλές λεπτομέρειες.

(συνεχίζεται στό ἐπόμενο τεῦχος)

Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

Ἐκλογή καὶ χειροτονία
μητροπολίτου
Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος
Νικοδήμου

Μία πτυχή της ζωής του μακαριστού μητροπολίτη μας Αττικής και Μεγαρίδος πού δεν έχει γίνει γνωστή στο έκκλησιαστικό πλήρωμα, είναι τα σχετικά με την έκλογή του σέ επίσκοπο.

Ήδη στο σύντομο βιογραφικό του για τα ιερατικά χρόνια του αναφέραμε πώς με την ανάδειξη του Ίερωνύμου στον αρχιεπισκοπικό θρόνο ο π. Νικόδημος Γκατζιρούλης με τον π. Ευθύμιο Στύλιο του ζήτησαν άδεια για μεταπτυχιακές σπουδές στο έξωτερικό.

Ένας κληρικός πού επιθυμεί τό επισκοπικό αξίωμα δεν ζητάει τη στιγμή πού αναδεικνύεται Αρχιεπίσκοπος πρόσωπο πολύ γνωστό του νά φύγει στο έξωτερικό για σπουδές. Θά επεδίδωκε νά βρεθεί κοντά του για νά προωθηθεί. Κι αν δεν υπήρχε ο Τρίκκης Διονύσιος νά ανατρέψει τά σχέδιά τους, ο Αρχιεπίσκοπος είχε ήδη δώσει την εύλογία του και οι δύο κληρικοί θά βρίσκονταν τά χρόνια της αρχιεπισκοπείας του στο έξωτερικό.

Όσο για την έκλογή στη μητρόπολη Αττικής και Μεγαρίδος υπάρχουν τά έξης δεδομένα. Μετά την άρνηση της αποδοχής της έκλογής στη μητρόπολη αυτή από τον Βρεσθένης Δημήτριο (Τρακατέλλη) ο Αρχιεπίσκοπος αποφάσισε νά βολιδοσκοπήσει πρό της έκλογής τον υποψήφιο (δέν τό έκανε πάντα και γι' αυτό υπήρξαν έκλογές της Συνόδου πού δέν τίς αποδέχθηκαν οι έψηφισμένοι).

Όταν, λοιπόν, πλησίασε τον π.

Νικόδημο Γκατζιρούλη και του έφρασε τη θέλησή του νά τον τοποθετήσει στην Αττική, εκείνος αντίστάθηκε και άρνήθηκε μέ απόλυτο τρόπο. Στο έπιχείρημα του Αρχιεπισκόπου ότι έχει ανάγκη από συνεργάτες ικανούς για νά φέρει σέ πέρας τό έργο του, ο π. Νικόδημος του άντέτεινε ότι συνεργάζεται στο πλευρό του ως πρεσβύτερος. Στην εύλογη αντίρρηση του Αρχιεπισκόπου πού τον ρωτούσε πού θά βρεί τότε τους κατάλληλους για άρχιερατεία, ο π. Νικόδημος του άπάντησε πώς υπάρχουν. Καί όταν ο Αρχιεπίσκοπος τον προκάλεσε λέγοντάς του νά του αναφέρει κάποια όνόματα, εκείνος δέν δίστασε νά του κατονομάσει τον π. Αγαθόνικο Φιλιππότη (κατά τραγική ειρωνία ο ιερωμένος αυτός έπρόκειτο μελλοντικά νά πάρει κομμάτι της επαρχίας του -τά Μεσόγεια- μέ την αντικανονική κατάτμηση πού έκανε ο αρχιεπίσκοπος Σεραφείμ στην μητρόπολή του πρό της αντικανονικής έκτοπίσεώς του).

Η συζήτηση αυτή μέ τον Αρχιεπίσκοπο δέν όδήγησε πουθενά. Τό θέμα, λοιπόν, ήρθε και πάλι σέ σύσκεψη στη Σύνοδο.

Στό ήμερολόγιο του μακαριστού Τρίκκης και Σταγών Διονυσίου αναφέρεται σ' αυτήν τη σύσκεψη της Συνόδου:

«6-4-68. Είς σύσκεψιν τών Συνοδικών αναφέραμεν τά του ταξιδίου μας είς Φλώριναν...

Κατελήξαμεν επίσης νά προωθήσμεν είς τόν θρόνον Αττικής και Με-

γαρίδος τόν π. Νικόδημον. Δέν θέλει καί προβάλλει αντίστασιν. Άνετέθη εἰς ἐμέ νά τοῦ ὁμιλήσω. Θά προσπαθήσω νά τόν μεταπείσω, νά δεχθῇ τόν βαρύντατον αὐτόν σταυρόν...»

Από ὅ,τι φαίνεται ἐδῶ, μετὰ τή συζήτηση στή Σύνοδο κατέληξαν στό πρόσωπο τοῦ π. Νικοδήμου Γκατζιρούλη. Ἐπιφυλάχθηκε ὅμως ἡ Σύνοδος γιά τήν ἐκλογή γιατί: «Δέν θέλει καί προβάλλει αντίστασιν». Ἄνετέθη λοιπόν ἡ προσπάθεια γιά νά μεταπεισθεῖ στόν Τρίκκης Διονύσιο. Δέν θά τοῦ προέβαλλε πλοῦτο καί ἐξουσία καί κοσμικές ἀπολαύσεις γιά νά τόν πείσει. Θά τόν προέτρεπε ἀπλά «νά δεχθῇ τόν βαρύντατον αὐτόν σταυρόν...» (πόσο βαρύν, πράγματι, ἦταν αὐτός ὁ σταυρός τῆς ἀρχιερωσύνης γιά τόν π. Νικόδημο!)

Τήν ἐπόμενη μέρα ὁ Τρίκκης Διονύσιος εἶχε τή συνάντηση μέ τόν π. Νικόδημο. Διαβάζουμε στό ἡμερολόγιό του:

«7-4-68 ... Εἰς τάς 4μ.μ. ἐδέχθην τόν π. Νικόδημον καί εἰς μακράν συνομιλίαν τόν ἔπεισα, ἐκλεγόμενος Μητροπολίτης Ἀττικῆς, νά μὴ ἀρνηθῇ ἀλλά νά ἀποδεχθῇ τόν θρόνον ὑπακούων εἰς τήν Ἐκκλησίαν...»

Τελικά ὁ π. Νικόδημος μετὰ ἀπό μακρά συνομιλία πείσθηκε ἀπό τόν σεβαστό γέροντα -πού εἶχε τόν τρόπο νά ἀγρεύει τοὺς ἄξιους λειτουργούς καί νά τοὺς ἐπιστρατεύει στήν ὑπηρεσία τῆς Ἐκκλησίας- νά ἀποδεχθεῖ ὑπακούοντας στήν Ἐκκλησία. Ἡ μέρα τῆς ἐκλογῆς ἔφθασε:

«8-4-68. Ἔχομεν κληθῇ ὑπό τοῦ Προέδρου τῆς Ἱ. Συνόδου εἰς συνεδρίαν τήν 12ην π.μ. μέ θέμα τήν πλήρωσιν τῆς χηρευούσης Ἱ. Μητροπόλεως Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος. Ὁ Κύριος νά φωτίσῃ ὅλους μας νά ἀναδείξωμεν τόν καλύτερον.

Συνελθοῦσα ἡ Ἱ. Σύνοδος προέβη εἰς τήν ἐκλογήν τῶν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδριτῶν Νικοδήμου Γκατζιρούλη, Ἀναργύρου Σταματόπουλου καί Ἀγαθονίκου Φιλιππότη πρὸς καταρτισμόν τοῦ τριπροσώπου ψηφοδελτίου διὰ τήν πλήρωσιν τῆς κενῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος, ὑπέβαλε δέ τοῦτο τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Παιδείας καί Ὀρησκευμάτων διὰ τὰ περαιτέρω.

10-4-68. Κατά τήν σημερινήν, τελευταία πρό τοῦ Πάσχα συνεδρίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐτελέσθη τό Μικρόν καί Μέγα Μήνυμα τοῦ Θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος κ. Νικοδήμου καί ἀπεφασίσθη ὅπως ἡ χειροτονία του τελεσθῇ τήν προσεχῇ Κυριακὴν τῶν Βαΐων εἰς τόν Μητροπολιτικόν ναόν Ἀθηνῶν.

Ἡλικίας 42 ἐτῶν ὁ νεοεκλεγείς ἔχει δωδεκαετῇ ὑπηρεσίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς Κατηχητής, ἱεροκήρυξ, πνευματικός, πρωτοσύγκελλος καί Ἀρχιερατικός ἐπίτροπος προσφάτως δέ ὡς ἱεροκήρυξ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ὑπηρετεῖ ὡς Διευθυντῆς Τύπου καί Ραδιοφωνίας τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας. Κάτοχος τῆς Γαλλικῆς, Ἀγγλικῆς, Ρωσικῆς καί Γερμανικῆς συνέγραψεν πολλά

βιβλία καὶ πλῆθος ἄρθρων. Διακρίνεται διὰ τὸ μειλίχιον τοῦ ὕφους καὶ τὴν εὐγένειαν τοῦ χαρακτήρος. Πῶς, λοιπόν, νὰ μὴ εὐχαριστήσωμεν ὁλοψύχως τὸν Κύριον καὶ διὰ τὴν νέαν Του αὐτὴν εὐλογίαν καὶ χάριν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Του; Εὐλογητός ὁ Θεός!

Μέ τὴν ἀγίαν αὐτὴν πράξιν κλείει καὶ ἡ περίοδος αὕτη τῆς πρό τοῦ Πάσχα συνοδικῆς θητείας. Ἀναχωροῦμεν ὅλοι αὐριον εἰς τὰς ἐπαρχίας διὰ νὰ διέλθωμεν τὰς πανσέπτους ἡμέρας τῶν Παθῶν τοῦ Κυρίου καὶ τῆς ζωηφόρου Αὐτοῦ ἐνδόξου Ἀναστάσεως μετὰ τῶν ποιμνίων μας».

Ζωηρὴ ἐντύπωση μᾶς προξενεῖ ἡ ἐσωτερικὴ ἀνάγκη ποὺ αἰσθάνεται ὁ Τρίκκης νὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Θεὸ «διὰ τὴν νέαν Του αὐτὴν εὐλογίαν καὶ χάριν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Του». Ἡ ἀνάδειξη ἐνός ἐπιλέκτου λειτουργοῦ στοῦ ἀρχιερατικὸ ἀξίωμα ἀποτελεῖ ἀφορμὴ γιὰ εὐχαριστία τοῦ Θεοῦ. Ἐξ ἴσου ἀξιοσημειωτὴ καὶ ἡ ἐπισήμανσή του: «Μέ τὴν ἀγίαν αὐτὴν πράξιν κλείει καὶ ἡ περίοδος αὕτη τῆς πρό τοῦ Πάσχα συνοδικῆς θητείας». Ἀγία πράξι μιᾶς Συνόδου εἶναι ἡ προώθηση στοῦ ὕψιστο λειτουργήματος τοῦ ποιμένα τῆς Ἐκκλησίας ἐνός ἱκανοῦ καὶ πνευματικοῦ ἱερωμένου.

Ἡ μεγάλη μέρα τῆς χειροτονίας τοῦ ἐκλεγέντος μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Νικοδήμου σέ ἐπίσκοπο ἔφτασε. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τὴν ἐπίσημη αὐτὴ στιγμή στὴν ὁμιλία του ἐνώπιον ὅλου τοῦ λαοῦ

τοῦ Θεοῦ ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν π. Νικόδημο εἶπε:

«Τώρα, ἀφοῦ ὄχι μόνον δέν τὸ ἐπεδίωξες ἀλλὰ καὶ μετῆλθες ὅλα τὰ νόμιμα μέσα διὰ νὰ τὸ ἀποφύγῃς, σέ ἐκάλεσε καὶ σέ καλεῖ (ὁ Κύριος) νὰ γίνῃς ἀρχιερεὺς». (Περιοδικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», 1 Μαΐου 1968, Ἀριθ. Φύλ. 9, σελ. 195)

Στὸ φορτισμένο κλίμα τῆς μεγάλης στιγμῆς τῆς χειροτονίας ὁ νέος μητροπολίτης ἀπευθύνει λίγα, ἐλάχιστα λόγια στὴν ἐκκλησιαστικὴ σὺναξη. Λέγει:

«Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι,

Σᾶς εὐχαριστῶ θερμὰ γιὰ τὴν ἀγάπη σας.

Παρακαλῶ, συγχωρήστε με, ποὺ δέν μπορῶ, αὐτὴν τὴν ἱερὴ ὥρα, νὰ πῶ τίποτα οὔτε σέ σᾶς οὔτε στοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ.

Μπροστά μου βλέπω τὸ Ἱερό Θυσιαστήριο, σάν ἄλλο Σινᾶ νὰ «καπνίζεται ὅλον, διὰ τὸ καταβεβηκέναι ἐπ' αὐτὸ τὸν Θεόν» (Ἐξοδ. 19, 18). Ἀκόμα, αἰσθάνομαι τίς πύρινες γλώσσες τῆς Πεντηκοστῆς νὰ γεμίζουν τὸ χῶρο. Καὶ ἡ ἀνθρώπινη φύσι μου δέν ἔχει τὴν δύναμι ν' ἀντέξῃ τὸ θαῦμα. Νὰ τὸ συλλάβῃ, νὰ τὸ ζήσῃ, νὰ τὸ ἐκφράσῃ.

Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἐπιτρέψτε μου νὰ προχωρήσω πρὸς τίς ἱερές βαθμίδες μέ ἐνατένισι καὶ σιωπῇ.

Καὶ σεῖς, ἅγιε Δέσποτα, καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν σεπτῶν Ἀρχιερέων καὶ οἱ ἀγαπημένοι μου συμπρεσβύτεροι καὶ τὸ Χερουβικό τάγμα τῶν διακόνων καὶ ὁ ἐκλεκτός λαός, ἡ

Μνημόσυνο διωγμῶν καὶ ἐξορίας

Ἐπιμνημόσυνη ὁμιλία
στό τεσσαρακονθήμερο μνημόσυνο
τοῦ μακαριστοῦ μητροπολίτου Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος
κυροῦ Νικοδήμου

Μακαριστέ πατέρα μας, Νικόδημε,
Προϊστάμενε τῆς λατρευτικῆς
αὐτῆς σύναξης,

Πατέρα στοργικέ καὶ χαρισμα-
τικέ ποιμένα τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας
τῆς Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος.

Καί πάλι ἡ ἐκκλησιαστικὴ αὐτὴ
κοινότητα συνάχθηκε στὴν Εὐχαρι-
στία. Καί πάλι τὰ παιδιὰ σου τὰ
σκορπισμένα στὴν ἐκκλησιαστικὴ

περιφέρεια, πού σοῦ ἐμπιστεύθηκε
ὁ Κύριος καὶ σέ ἐξέλεξε ἡ Σύνοδος,
βρίσκονται τριγύρω ἀπὸ τό θυσια-
στήριο γιὰ νὰ προσφέρουν τὴν
Εὐχαριστία στὴ μνήμη σου, νὰ προ-
σευχηθοῦν θερμά γιὰ τὴν ἀνάπαυ-
ση τῆς ψυχῆς σου καὶ νὰ δεχθοῦν
ἀπὸ τὰ οὐράνια σκηνώματα πού
τώρα κατοικεῖς τὴν εὐχή σου καὶ
τὴν εὐλογία σου.

*Ἐκκλησία ὁλόκληρη, προσευχηθῆ-
τε. Προσευχθῆτε θερμά, «ἵνα ἐπι-
σκηνώσῃ ἐπ' ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ Χρι-
στοῦ» (Β' Κορινθ. ιβ' 9)». (Περιο-
δικό «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», 1 Μαΐου 1968,
Ἀριθ. Φύλ. 9, σελ. 195-196)*

Μπροστά στό θαῦμα τῆς χειρο-
τονίας ὁ δυναμικός π. Νικόδημος
αἰσθάνθηκε ἀδύναμος, ὁ ἐντρυφῆς
θεολόγος νιώθει πὼς βρίσκεται σέ
ἐνδεια νὰ συλλάβει τό τελούμενο,

ὁ λόγιος κήρυκας δυσκολεύεται νὰ
ἐφεύρει λόγους πού νὰ μποροῦν νὰ
περιγράψουν τὴν ἐμπειρία τῆς στιγ-
μῆς. Προτίμησε «*νὰ προχωρήσει
πρὸς τίς ἱερές βαθμίδες μέ ἐνατένι-
ση καὶ σιωπῇ*». Ἕνα μόνο ζήτησε
τὴ στιγμή ἐκείνη: τὴν προσευχή ὅ-
λης τῆς Ἐκκλησίας γιὰ νὰ ἐπισκη-
νώσει ἐπ' αὐτοῦ ἡ δύναμη τοῦ Χρι-
στοῦ. Καί πλησίασε σιωπηλὰ τό θυ-
σιαστήριο νὰ ζήσει τό μέγα θαῦμα.

Καί συνέπεσε ἡ σύναξι μας αὐτή μέ τόν σταυραναστάσιμο χαρακτῆρα τῆς γιορτῆς τῶν μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ Ἰωσήφ καί Νικοδήμου πού κήδεψαν τό νεκρό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καί τῶν μυροφόρων μαθητριῶν πού ἔσπευσαν νά ἀλείψουν μέ μύρα τό σῶμα Του καί ἔγιναν μάρτυρες τῆς ἀναστάσεώς Του.

Ὁ εὐσχήμων βουλευτής, ὁ «κεκρυμένος» μαθητής, «διὰ τόν φόβον τῶν Ἰουδαίων», ὁ Ἰωσήφ, τόλμησε, τή στιγμή πού ὅλα τελείωσαν, πού ὁ διδάσκαλος ἦταν πιά νεκρός, μόνος ἐπάνω στό σταυρό, νά ζητήσει τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ ἀπό τόν Πιλάτο, νά πλησιάσει μέ φόβο καί σεβασμό τό σταυρό τοῦ Κυρίου καί νά κατεβάσει ἀπό τό σταυρό τό σῶμα Του. Καί μαζί μέ τόν ἄλλο μαθητή, τόν «ἄρχοντα τῶν Ἰουδαίων» καί «νυκτερινό» μαθητή, τόν Νικόδημο, πού ἔφερε μεγάλη ποσότητα μείγματος μύρων, ἀλείψαν τό σῶμα τοῦ Κυρίου καί τό ἐνταφίασαν στό κενό μνημεῖο μέ τίς τιμές πού ἡ ἀγάπη τους ἤξερε νά προσφέρει.

Θυμόμαστε, ὅταν ἀκοῦμε αὐτά τά γεγονότα, ἐσένα, τόν μακαριστό ἐπίσκοπό μας, νά ἀποκαθλώνεις καί νά τυλίγεις, σάν τόν Ἰωσήφ, μέ τό λευκό σεντόνι τό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ καί νά τό ἀποθέτεις μέσα στό Ἱερό Βῆμα. Καί ἀπό κεῖ, παίρνοντας στούς ὤμους σου τό νεκρό σῶμα τοῦ Κυρίου νά τό λιτανεύεις στό κενό μνημεῖο στό μέσον τοῦ ναοῦ.

Οἱ εἰκόνες αὐτές, πατέρα μας, νά φέρεις τόν σταυρό, νά στέκεσαι κά-

τω ἀπό αὐτόν καί νά λιτανεύεις τό νεκρό σῶμα τοῦ Ἰησοῦ, σηματοδοτήσαν τή ζωή τῆς ἀφιέρωσης, τῆς ἱερωσύνης καί τῆς ἀρχιερωσύνης σου.

Εἶδες, ἀπό τήν ἀρχή, τή ζωή τῆς ἀφιέρωσής σου ὡς ἓνα σταυρό. Αἰσθανόσουν νά σταυρώνεται μέσα σου ὁ κόσμος, νά παύει νά σέ θέλγει καί νά σέ μαγεύει, καί ὁ ἴδιος νά σταυρώνεσαι γιά τόν κόσμο, νά μὴ σέ αἰσθάνεται ὁ κόσμος σάν ἓνα δικό του κομμάτι ἀλλά σάν κάτι ξένο καί νεκρό γι' αὐτόν. Εἶδες τή ζωή τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἀφοσίωσης στό Θεό ὡς μιὰ νέκρωση τοῦ «παλαιοῦ ἀνθρώπου», γιά νά ἀναστηθεῖ ὁ νέος «ἐν Χριστῷ» ἄνθρωπος.

Τήν ἱερωσύνη τήν ἔζησες, ἀπό τήν πρώτη στιγμή, ὡς τή συμμετοχή στό κενωτικό μυστήριο τοῦ σταυροῦ. Ἐβλεπες τόν ἑαυτό σου ὡς ἀνάξιο ὑπηρέτη καί τιποτένιο δοῦλο πού ἔπρεπε νά πλύνει τά πόδια τῶν μαθητῶν του. Ὡς τόν πνευματικό ποιμένα πού ὀφείλε νά θυσιάσει τήν ἴδια τή ζωή του γιά τά λογικά πρόβατά του.

Κι ὅταν ἀνέβηκες καί τήν τελευταία βαθμίδα τῆς ἀρχιερωσύνης, δέν ἔτρεφες αὐταπάτες. Γνώριζες ὅτι ἡ ἀρχιερωσύνη, κατὰ μίμηση τῆς ἀρχιερωσύνης τοῦ Χριστοῦ, ἦταν ἓνας ὀδυνηρός σταυρός, μιὰ ὁλοκληρωτική προσφορά ὑπέρ τῆς ποιμνῆς σου. Ὁ Μέγας Ἀρχιερέας Χριστός τελεσιουργήσε τή μεγάλη θυσία, προσέφερε τόν ἴδιο τόν ἑαυτό του «ὑπέρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς

καί σωτηρίας». Ὁ ἴδιος «θύτης καί θύμα», «προσφέρων καί προσφερόμενος καί διαδιδόμενος». Καί σύ ἤσουν ἔτοιμος ὄχι μόνον νά προσφέρεις τή θυσία τοῦ Χριστοῦ ὑπέρ τοῦ λαοῦ ἀλλά καί νά προσφερθεῖς καί ὁ ἴδιος, κατὰ μίμηση τοῦ Χριστοῦ, χάριν τοῦ πιστοῦ λαοῦ σου.

Θέλησε ὁ Θεός, ἀγαπητέ πατέρα μας, ἡ ὁλοκληρωτική προσφορά σου νά μὴν περιορισθεῖ στήν ποιμαντική φροντίδα τοῦ λαοῦ τῆς ἐπαρχίας σου, στήν ἀγωνία καί τήν μέριμνα γιά τήν κατήχηση καί οἰκοδομή τοῦ πληρώματος τῶν πιστῶν, στίς ἀκούραστες προσπάθειες γιά ὑλική καί πνευματική στήριξη τοῦ ποιμνίου σου, στήν καθοδήγηση τῆς ἐμπιστευθείσας σέ σένα Ἐκκλησίας στή βασιλεία τοῦ Θεοῦ.

Ἐπωμίστηκες καί ἄλλο, βαρύτερο ἀκόμα, σταυρό. Ἀποκόπηκες βίαια, αὐθαίρετα, ἀντικανονικά καί παράνομα ἀπό τό λαό πού τό Ἅγιο Πνεῦμα σέ ἐγκατέστησε ποιμένα. Ἀποσπάστηκες ἐσύ, ὁ πραγματικός καί πνευματικός πατέρας, ἀπό τά ἴδια τά παιδιά σου. Ἐκδιώχθηκες, χωρίς ποτέ νά ἀπαγγελεθῇ ἐναντίον σου κατηγορία, χωρίς νά καταδικασθεῖς ἀπό ἐκκλησιαστικό δικαστήριο, ὅπως οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας τό ἀπαιτοῦν. Σήκωσες σαράντα ὁλόκληρα χρόνια τό σταυρό τοῦ διωγμοῦ ἀπό τούς ἀδελφούς σου ἀρχιερεῖς. Ἐζησες ἴδιες ἐσωτερικές καταστάσεις, ἴδιο πόνο ψυχῆς μέ τόν ἀγαπημένο ἅγιό σου, τόν Γρηγόριο τόν Θεολόγο, πού πρὶν ἀπό χρόνια μετέφρασες τούς αὐτο-

βιογραφικούς στίχους του. Καί γι' αὐτό, θά μπορούσες καί σύ νά ψελίσεις τὰ παρακάτω λόγια τοῦ ἀγίου, πού ἐξέφραζαν τόν πόνο τῆς ψυχῆς του:

«Στερήθηκα τό λαό,
στόν ὁποῖο τό Ἅγιο Πνεῦμα μ' ἐγκατέστησε ποιμένα.
Τά πνευματικά μου παιδιά ἄλλα τὰ ἄφησα,
ἀπό ἄλλα ἀποσπάστηκα,
κι ἀπό ἄλλα δέν τιμήθηκα σάν πατέρας!
Ὡ, πόσο εἶμαι ἄθλιος πατέρας!
Οἱ συνθῦτες μου εἶναι ἀπέναντί μου δυσμενεῖς
πιό πολύ κι ἀπ' τοὺς ἐχθρούς,
χωρίς νά φοβοῦνται
μήτε τή μυστική Θεία Τράπεζα,
κι ἂν ὄχι τίποτε ἄλλο,
οὔτε τοὺς κόπους μου τούτους,
πού πολλές φορές κι οἱ πονηροὶ
συνηθίζουν νά τιμοῦν.
Οὔτε θέλουν νά θεραπεύσουν
κάποιο φρόνημα ἀλαζονείας,
ἀλλά ἓνα καί μόνο ἀναπνέουν,
τῇ δικῇ μου ἀτίμωση».

Ἀναδέχθηκες καί σύ, μακαριστέ ἐπίσκοπέ μας, τίς ἀναίτιες τιμωρίες, τίς σκληρές ὕβρεις, τίς ἐμπαθεῖς συκοφαντίες, τήν ταπεινωτική περιφρόνηση, τήν ἐξευτελιστική ἀτίμωση καί τήν βίαιη ἀπώθηση στό περιθώριο τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς ἀπό τούς συλλειτουργούς σου ἀρχιερεῖς. Ὅταν τήν ἡμέρα τῆς ἐξοδίου ἀκολουθίας τοῦ ἀγαπητοῦ ἀδελφοῦ σου Λαρίσης Θεολόγου ἐκφωνοῦσες τήν ἀποχαιρετιστήρια ὁμιλία σου, περιέγραφες μέ περισσή εὐ-

κρίνεια καί ἐνάργεια τὴν ἐμπειρία τοῦ διωγμοῦ του, πού ἦταν διωγμός πού καί σύ βίωνες ἐξ ἴσου. Ἐλεγεσ πρός τόν κοιμηθέντα ἀδελφό σου:

“Ἀδελφέ Θεολόγε,

Οἱ «ἀδελφοί» σου, οἱ «συνεπίσκοποι» σου καί «συλλειτουργοί» σου «ἔθηκαν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σου στέφανον ἐξ ἀκανθῶν»...

Εἰκοσιδύο ὁλόκληρα χρόνια βημάτισες στὴν κοιλάδα τοῦ θανάτου. Γεύτηκες τὸ ἀνάδελφο τῶν «ἀδελφῶν». Τὸ ἄσβεστο μῖσος τῶν «κηρύκων τῆς ἀγάπης». Τὸν πόλεμο τῶν «λειτουργῶν τοῦ Μυστηρίου τῆς εἰρήνης». Τίς σκληρές καταδίκες... Τὰ σπρωξίματα στοὺς τόπους τῆς προσφορᾶς τῆς ἀναίμακτης λειτουργίας. Τίς ἀπειλές. Τίς συκοφαντίες. Τὴν πληρωμένη παραπληροφόρησι.

Καί σύ ἔμεινες ἄτρωτος. Ἀνίκητος. Διατήρησες τὴν ἀγνότητα τῆς καρδιάς...

Καί συνέχισες, μακαριστέ πατέρα μας, ἀπευθυνόμενος στὸν ἀγαπητό ἀδελφό σου Θεολόγο:

“Χαμογέλασες μέσα στή σκοτεινιά τοῦ διωγμοῦ. Προσευχήθηκες στὴν ἐρημιὰ τῆς ἐξορίας. Ἐδωσες τὸ στίγμα τοῦ ἀληθινοῦ ποιμένα. Πού «τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθουσιν ὑπὲρ τῶν προβάτων» (Ἰωάν. ι' ΙΙ). Ἐγίνες ὁ σηματοφόρος τῆς Ἀρχιερωσύνης. Τὸ πρόσωπο τῆς ἀναφορᾶς, γιὰ τοὺς ποιμένες τῆς τρίτης χιλιετίας”.

Αὐτὰ ἔλεγεσ στὸν μαρτυρικό ἐπίσκοπο Λαρίσης Θεολόγο, ἀλλὰ κι ἐσύ, πατέρα μας, σαράντα ὁλόκλη-

ρα χρόνια ὑπέφερες τὰ ἴδια. Εἶδες Ἀρχιεπισκόπους, μέ μιὰ δράκα ἀνθρώπων γύρω τους, νὰ σπρώχνουν τὰ διοικητικά σώματα τῆς Ἐκκλησίας σέ ἀκρότητες καί ἐμπαθεῖς συμπεριφορές εἰς βάρος σου. Ἄλλους συνεπισκόπους σου νὰ θυσιάζουν ἐπανειλημμένα τὴν ἀλήθεια καί τὸ δίκαιο χάριν τῆς σκοπιμότητος καί τοῦ καιροσκοπισμοῦ. Καί τρίτους συλλειτουργοὺς, ἀδελφοὺς καί φίλους σου νὰ φοβοῦνται νὰ σταθοῦν μέ παρρησία ἀπέναντι στὴν ἐπισκοπικὴ αὐθαιρεσία τῶν ἄλλων, ἂν ὄχι γιὰ δική σου μόνο χάρη, ἀλλὰ, τὸ μεῖζον, γιὰ τὴν υπεράσπιση τῆς λειτουργίας τῆς Συνόδου μέσα στὰ πλαίσια τῶν Ἱερῶν Κανόνων.

Διαπίστωσες, μέσα στὶς τέσσαρες δεκαετίες πού διήρκησε ὁ διωγμός ἐναντίον σου, τὴ διαπλοκή τῶν παρανομούντων ἀρχιερέων μέ τὴν ἐκτελεστικὴ, τὴν νομοθετικὴ καί τὴν δικαστικὴ ἐξουσία. Συνεχεῖς ἦταν οἱ παρεμβάσεις τῶν ἀρχιερέων διωκτῶν σου πρός τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐξουσίας γιὰ νὰ συνεχίζουν τὴν ξέφρενη πορεία τῆς αὐθαιρεσίας καί παρανομίας ἐναντίον σου. Δέν δίστασαν νὰ παρέμβουν ἀκόμα καί στὴν ἀνεξάρτητη δικαστικὴ ἐξουσία γιὰ νὰ πνίξουν τὸ ἀποδειγμένο δίκαιό σου.

Καί σάν νὰ μὴν ἔφταναν ὅλα αὐτά, ἐξαπέλυαν ἐναντίον σου τόνους ὁλόκληρους λάσπης: ὁ ἀντικανονικός, ὁ ἱερωνυμικός, ὁ ζωηκός, ὁ χουντικός, ὁ ἀκοινώνητος καί χίλια δυὸ ἄλλα.

Σ' όλον αυτόν τον διωγμό, τόν εξευτελισμό και την περιθωριοποίηση που σου επέβαλαν ἔμενες ἡρεμος. Δέν επέτρεψες ὅλος αὐτός ὁ κατατρεγμός νά μολύνει τήν ψυχή σου μέ ἔμπαθῇ αἰσθήματα. «Νᾶναι καλά οἱ ἀδελφοί μας» ἔλεγες «νᾶχουνε τήν εὐχή μας». Καί τήν ἴδια στιγμή σχολίαζες μέ φοβερό πόνο τίς ἐκτροπές αὐτῶν τῶν λίγων ἐπισκόπων που πῆραν στά χέρια τους τά ἡνία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας. Ἔλεγες: «Αὐτή εἶναι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ;» Καί ἀναρωτιώσουν: «Πῶς ἡ Ἐκκλησία θά πορευθεῖ στό ἔργο της μέ αὐτούς τούς ἀνθρώπους;»

Καί ἀπό κεῖ καί πέρα συνειδητοποιοῦσες τό χρέος σου. Δέν μπορούσες νά μείνεις σιωπηλός. Ἐπρεπε νά ἀναδείξεις τό εὐαγγελικό καί πατερικό βίωμα στόν πιστό λαό τοῦ Θεοῦ. Ὅφειλες νά ἀντιδιαστείλεις στήν γνησιότητα τῆς ἐμπειρίας τῆς Ἐκκλησίας τό κίβδηλο τῆς αὐθαιρεσίας, τῆς παρανομίας καί τοῦ ἀμοραλισμοῦ. Ἦσουν ὑποχρεωμένος νά στιγματίσεις ἀκράϊες ἐκτροπές που κάνουν τό σῶμα τῆς Ἐκκλησίας νά νοσεῖ καί νά κινδυνεύει.

Ἡ γραφίδα σου ἐξέπεμπε ἕνα σῆμα κινδύνου γιά τήν Ἐκκλησία, που ἔγινε ἀντιληπτό ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς χώρας μας. Ζαφνικά ὁ λόγος σου ξεπέρασε τά ὅρια τῆς ἐπαρχίας σου καί ἔγινε ἕνας λόγος καθολικός, γιά νά ἐγείρει τίς ὀρθόδοξες συνειδήσεις.

Πρόβαλες τήν Ἐκκλησία ὅπως τήν εἶδαν ἡ Γραφή καί οἱ Πατέρες

μας. Τήν κοινωνία τῶν ἀγίων που ζεῖ σέ κοινωνία μέ τόν Κύριο. Τήν ἀγιοπνευματική κοινότητα που ἀφήνει ἐλεύθερα νά λειτουργοῦν τά χαρίσματα γιά τήν οἰκοδομή τοῦ σώματος.

Στή συνέχεια παρέθετες ἐνημερωτικά τήν τρέχουσα ἐκκλησιαστική ἐπικαιρότητα καί διαπίστωνες πικρά πόσο μακριά βρίσκεται ἀπό τά πατερικά πρότυπα. Τά κείμενά σου γίνονταν ἕνας θρῆνος γιά τόν ἐκπесμό τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων καί ἕνα ἐγερτήριο σάλπισμα γιά τήν ἐπιστράτευση ὅλων τῶν ὑγιῶν δυνάμεων τῆς Ἐκκλησίας μέ σκοπό τήν ἀναστροφή τοῦ κλίματος.

Πολλοί συλλειτουργοί σου κατηγοροῦσαν τήν ὀξύτητα καί ἐπικριτικότητα τοῦ λόγου σου. Δέν διέψευδαν ὅμως τά γεγονότα που στιγματίζεις, δέν διατύπωναν ἀντιρρητικό λόγο γιά τίς κρίσεις σου στά γεγονότα αὐτά. Στόν ὄγκο, τήν ἔνταση καί τή βαρύτητα τῶν κειμένων σου, που δημοσιοποιήθηκαν στό λαό τοῦ Θεοῦ ὡς μιὰ κραυγή ἀγωνίας καί ἕνας θρῆνος ἐκπесμοῦ, ἡ ἀντίδραση τῶν συνεπισκόπων σου γιά νά ἀνατρέψουν τά κείμενά σου ἦταν ἐλάχιστη ὡς μηδενική. Ὁ ἱστορικός τοῦ μέλλοντος τή σιωπή αὐτή τῶν μελῶν τῆς σημερινῆς ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας στά κείμενά σου θά τήν ἀντιληφθεῖ ὡς μιὰ ἐπιβεβαίωση τῶν ἀνησυχιῶν, τῶν προβληματισμῶν καί τῆς ἀλήθειας που αὐτά περιέχουν.

Μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου τό

σημα κινδύνου ἐλήφθη. Οἱ συνειδήσεις τῶν πιστῶν ὅλης τῆς ἐπικράτειας ξύπνησαν. Ὁ λαός τοῦ Θεοῦ ἄρχισε νά εὐαίσθητοποιεῖται. Ὁ πόνος σου γιά τούς δικούς σου διωγμούς, τίς δικές σου ἐξορίες ἔγινε πόνος τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ λαός πού μπορούσε νά βρίσκεται κοντά στόν ἐπίσκοπό του στάθηκε στό πλευρό σου. Σοῦ ἔδειξε τήν ἀγάπη του, τήν ἔμπονη συμμετοχή στό πάθος σου. Σιγά-σιγά ὁ σταυρός σου γινόταν πιό ἐλαφρύς. Τόν ἐλάφραινε ἡ ἀγάπη τῶν πιστῶν πού συνέπασχαν μαζί σου. Τήν ἴδια στιγμή ὅμως ὁ πόνος ἀπλωνόταν ὅλο καί πιό πέρα. Θρηνοῦσε καί ὀλόλυζε ἡ Ἐκκλησία. Οἱ πιό κοντινοί σου σέ στήριζαν μέ τήν παρουσία τους στό πλευρό σου καί στούς ἀγῶνες σου. Μέ τήν ἄρση ἑνός μέρους τοῦ σταυροῦ σου. Οἱ πιό μακρινοί σέ ἐνίσχυαν μέ τήν ἀγάπη καί τήν προσευχή τους.

Μ' αὐτόν τόν ἐπώδυνο τρόπο, μακαριστέ ἐπίσκοπέ μας, παιδαγωγῆσες τόν πιστό λαό στή συμμετοχή στήν σταυραναστάσιμη πορεία του. Ἔτσι, τά στίγματα τοῦ σταυροῦ πού ἔφερες τά μοιράστηκες μέ τόν πιστό λαό. Ὁ λαός μέσα ἀπ' αὐτή τήν πολυχρόνια ἐπικοινωνία μαζί σου πῆρε τά μηνύματα, ἔγινε συμμέτοχος τῶν προβληματισμῶν καί τῆς ἀγωνίας γιά τήν Ἐκκλησία, παρατάχθηκε σέ μάχη, στάθηκε σέ προσευχή. Βρέθηκε σέ κοινωνία μέ τόν ἐπίσκοπο τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας Νικόδημο.

Αὐτό δέν τό μέτρησαν κάποιοι

πού εἶχαν τήν ἀτυχῆ ἔμπνευση νά σέ στιγματίσουν, ἀγαπητέ μας πατέρα, ὡς «ἀκοινώνητο». Ἦταν ἓνας ἔμπαθής καί σκόπιμος χαρακτηρισμός. Ἀπέβλεπε ἀπό ἐκκλησιαστικῆς πλευρᾶς στή σπίλωση τοῦ ὀνόματός σου καί στή βίαιη περιθωριοποίησή σου μέ τή διασπορά ἑνός κλίματος τρομοκρατίας. Κυρίως, ὅμως, ἀπέβλεπε στή δεύτερη ἀντικανονική καί παράνομη ἔκπτωσή σου ἀπό τήν μητρόπολή σου. Ὁ σκοπός τῆς ἐπιβολῆς του, ἡ δεύτερη ἔκπτωσή σου, ἐπιτεύχθηκε καί ἡ προσπάθεια περιθωριοποίησής σου ἐπιδιώχθηκε. Κανένας ὅμως ἀπό τούς συνεπισκόπους σου δέν πίστεψε σ' αὐτό τό ψευδοεπιτίμιο. Στά λόγια τους τό σχολίαζαν ὡς ἀνύ-

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Μηνιαῖο Δελτίο

Ἐκκλησιαστικῆς Ἐνημέρωσης

Κωδικός 2360

Ἰδιοκτήτης-Ἐκδότης

Ἀρχιμανδρίτης

Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

Διεύθυνση

190 11 Αὐλών-Ἀττικῆς

Τυπογραφεῖο

Κωνσταντίνου Σανιδᾶ

Ἰωαννίνων 6, Μοσχάτο

ISSN 1790-482X

παρκτο, καί στήν πράξη ἐπανελημμένα κάποιοι ἀπ' αὐτούς τό ἀγνόησαν. Δέν θέλησαν ὅμως μέχρι τή μέρα τῆς ἐκδημίας σου νά τό ἄρουν. Δέν κατανόησαν ὅμως ποτέ ὅτι ἡ ἐπαφή ἑνός ἐπισκόπου μέ τόν λαό δέν καταργεῖται μέ μιᾶ ἀντικανονική καί αὐθαίρετη συνοδική ἀπόφαση. Ἐσύ εἶχες πάντα τή βεβαιότητα καί ἔλεγες: *“ἡ παρουσία τοῦ λαοῦ (κοντά στόν ἐπίσκοπο) μέσα στήν ἀτμόσφαιρα τῆς ἀγάπης καί τῆς προσευχῆς συγκροτεῖ τήν πραγματική Σύνοδο. Σύνοδο «ἐν παροξυσμῷ ἀγάπης» καί «ἐν κοινῶνίᾳ Πνεύματος Ἁγίου».* Καί ἡ Σύνοδος αὐτή παίρνει τίς ἀποφάσεις της καί δίνει τή μαρτυρία της. Καταθέτει τά ἀδιάψευστα ἱστορικά στοιχεῖα. Καί τά συνοδεύει μέ τήν πληροφορία τῆς καρδιάς καί μέ τήν ὁμόφωνη ψῆφο τῆς συνειδήσεως” (ὁμιλία στήν ἐξόδιο ἀκολουθία τοῦ Λαρίσης Θεολόγου).

Σέ μιᾶ τέτοια πραγματική σύνοδο βρίσκεται σήμερα ἡ Ἐκκλησία συναγμένη καί προσευχόμενη γιά σένα, τόν μακαριστό ἐπίσκοπό της, στόν Κύριο.

Καί δέεται σέ σένα πού παρεδρεύεις στό θρόνο τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Ἀρχιθύτη στόν ἀπόμακρο αὐτό τόπο τῆς ἐξορίας σου, νά θυμᾶσαι καί νά δέεσαι γιά τή μοναστική κοινότητα καί τό ποιμνιο πού ξεκούρασε μέ τήν ἀγάπη του τοὺς πόνους σου καί τροφοδοτήθηκε ἀπό τόν πνευματικό πλοῦτο καί τίς ἐμπειρίες σου.

Ποιμένα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος, ὁδήγησε μέ τίς εὐχές σου τά ἀπορφανισμένα παιδιά σου στήν ποιμνη τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ.

Μαρτυρικέ ἐπίσκοπε, καθοδήγησε τοὺς ποιμένες καί τόν λαό σου νά δίνουν τήν μαρτυρία τους σ' ἕναν ἐκκοσμικευμένο λαό καί σέ μιᾶ πάσχουσα Ἐκκλησία.

Ἐπίσκοπε τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, νά συνεχίσεις νά δέεσαι γιά τήν ἐλληνική Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία πού μέ τόσο πόνο εἶδες τίς πληγές της καί μέ τόση τόλμη κινήθηκες γιά τή θεραπεία τους.

Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Μπουσδέκης

Ἡ «Ἐλεύθερη Πληροφόρηση» στό διαδίκτυο.

Διεύθυνση: www.el-pliforisi.gr

Καί οἱ Ἐκδόσεις «Σπορά» στό διαδίκτυο

(γιά μιᾶ γνωριμία μέ τό συγγραφικό ἔργο τοῦ

Μητροπολίτου Ἀττικῆς καί Μεγαρίδος κυροῦ Νικοδήμου)

Διεύθυνση: www.spora.gr